

Пролог

Західна Африка, жовтень 1893 року

Здивувати Рихарда Беллхайма було нелегко: він надто багато бачив та звідав за своє життя. Проте зараз його ніби заворожили.

Над містом зійшло сонце, і його золотаве світло залило колони й покрівлю храму. Легкий східний вітерець відносив запону нічних хмаринок, і приземкуваті глиняні хатинки одна по одній виступали з ранкового серпанку, наче примари. Хижий птах кружляв високо в небі, а його пронизливі крики відлунювали десь у далеких гірських ущелинах.

Етнограф на секунду заплющив очі.

Столові гори Бандіагара — місце, оповите легендами. За переказом, тут у давнину мешкав народ, який володів надзвичайними знаннями про зорі та планети. Народ, який загадковим чином з'явився в цих краях і так само таємничо зник. Незчисленні оповіді про нього передавалися із уст в уста, і деякі з них були настільки дивними, що навряд чи могли б виявитися правдою.

Та це ще слід було з'ясувати й дослідити, а Рихард Беллхайм не належав до тих, хто легко зрікається своїх

задумів. Серед колег-науковців його вважали одним із найвідоміших дослідників Африки, і не без підстав. Він багато разів вирушав у небезпечні подорожі, здійснював неймовірні мандрівки, щоб дізнатися найпотаємніші подробиці з життя мешканців Чорного континенту, чого досі не робив ніхто з учених.

На деякій відстані попереду височіли кам'яністі виступи, кожен із яких досягав, мабуть, метрів із сто заввишки. Всі, хто побував тут до нього, завжди відгукувалися про ці місця зі стриманою пошаною. Ці скелі навіть на світанку справляли враження похмурих і неприступних. Проте етнограф заїхав аж надто далеко й не мав наміру вертати назад. Якби він щоразу дослухався до порад власного страху та розсудливості, то ніколи не покинув би своєї лабораторії в Берліні. Зовсім інша справа — час від часу повертатися туди і, відчуваючи себе героєм, у тиші університетської аудиторії оповідати враженням слухачам, які дивовижні таємниці приховує в собі Африка.

Він зупинився й розглянувся навколо.

Густа тінь інжирних і гранатових дерев, що росли обабіч стежки, робила подорож покинутим містом досить приємною. У траві сюрчали цикади, час від часу повз мандрівника пролітали барвисті метелики.

Трохи постоявши, етнограф вирушив далі. Тепер він ішов повз огорожі й покинуті садки, піднімаючись угору кам'яними східцями, що приводили до головного входу в храм. Проте на самій верхівці йому довелось затриматися. Важка брама, зроблена з суцільної брили граніту,

виявилася зачиненою. Вікон ця споруда не мала, тож можна було тільки здогадуватися, що чекає на дослідника всередині.

Втім, йому знадобилося не так уже й багато часу, щоб виявити пристрій, за допомогою якого відчинялася грандіозна храмова брама. Піднатужившись, Беллхайм кречнув і наліг на важіль. Почувся гучний скрегіт, важелезний кам'яний диск поволі зрушив із місця і ковзнув убік. Угору здійнялася хмаринка пилу, що накопичився за багато століть. Легені мандрівника миттєво сповнилися вологим затхлим повітрям старовинного приміщення. Пахло пилом, сухим каменем і землею. В цьому дивовижному букеті йому навіть почувся слабкий аромат квітів, та це, найімовірніше, тільки здалося сміливцю. Адже в таких місцях трапляється всяке. Тож не дивно, що його почуття могли бути оманливими.

Етнограф підняв комір, відкотив закачані халяви та рукава сорочки, застібнув гудзики на них і, нарешті, зробив крок до храму.

Всередині було майже зовсім темно. Світло ледве проникло сюди крізь отвір у куполі, який було прикрито якимось напівпрозорим матеріалом — слюдою або гірським кришталем. У його примарному промінці кружляли здійняті вторгненням порошинки. Вченому знадобився деякий час, щоб очі звикли до таких незвичайних умов освітлення.

Храм було покинуто дуже давно. Цілу вічність сюди ніхто не заходив — на укритій товстим шаром пилу підлозі не було помітно жодного, навіть найлегшого сліду.

В самому центрі, — там, куди падав промінь світла, — Беллхайм помітив якийсь дивний округлий постамент, що досягав півтора метра завширшки і близько метра заввишки. Він так само був укритий піском і пилом, проте в деяких місцях крізь цей покрив проступали ледве помітні зеленкуваті проблиски. Здалеку обриси постаменту нагадували верхню частину величезної кулі, що була занурена в пісок і злегка світилася зсередини.

Дослідник обережно наблизився до постаменту — і звуки його кроків лунко відбилися від стін. Дивно, звідки раптом з'явилося відчуття, що за ним спостерігає не менше ніж дюжина очей? І що це за примарний шепіт чується звідусіль?

Беллхайм так само обережно просувався вперед, аж поки не опинився біля постаменту. Тепер він міг його детально роздивитися. Ну, так і є — під шаром сіруватого піску зблискує невідома зелена речовина. Присівши, він обтер рукавом пил і піщинки. Поверхня, що відкрилася перед ним, була гладенькою та блискучою.

І хто б це міг сказати, що воно таке?

У підлогу храму було міцно вмуровано величезний зелений моноліт із невідомого матеріалу, обрамлений чорним обсидіаном і прикрашений золотим кільцем із дивовижними видовженими променями. Подивившись на цей камінь, учений одразу визначив, що його незвичайна поверхня є нібито оплавленою, а сам моноліт нагадував особливим чином оброблене скло. Та це, напевно ж, було зовсім і не скло. Можливо, смарагд?.. А, може, ще якийсь коштовний зелений камінь?

Беллхайм раптом затамував подих. А що коли це — саме те «Скляне прокляття»? Звісно ж, він неодноразово чув один із найдавніших переказів народу догонів про «Скляне прокляття», проте ніколи раніше не надавав йому особливого значення. Аж ось тепер він стоїть у прадавньому храмі, а просто перед ним — ця дивовижна річ, яка ніби з'явилася з легенди! Міф і реальність сплелися разом!

Якщо вірити догонським переказам, «Скляне прокляття» — це гігантський смарагд, який прибув на Землю з глибин Всесвіту. І, якщо справдиться його припущення, то ця дивовижна знахідка стала б сенсацією, яку можна порівняти хіба що з відкриттям залишків Трої Генріхом Шліманом і знайденням легендарних скарбів царя Приама. Таке важливе відкриття принесло б йому всесвітню славу, а його значення для науки було б важко переоцінити. І тоді б йому, Рихарду Беллхайму, більше не довелося виканючувати гроші на нові експедиції та час від часу сидіти на голодному пайку. Не сказати, щоб він так уже й бідував, та цей камінь зробив би його по-справжньому багатого людиною — настільки багатого, що він і сам зараз не наважувався припустити розміри свого майбутнього статку.

Етнограф намагався якось угамувати несамовиту шаленість думок. Кристал надто великий для транспортування і, здається, міцно вмурований у фундамент храму. Можливо, йому якось пощастить відколоти хоча б частинку від нього?

Він вийняв із дорожньої сумки невеликий геологічний молоток і обережно вдарив по гладенькій поверхні ка-